

PROTOKÓŁ

z VIII posiedzenia doraźnej Komisji ds. Klimatu

(28.01.2021 – godz. 13⁰⁰ w trybie wideokonferencji
- koordynacja Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Katowice ul. Ligonia 46)

Porządek posiedzenia:

1. Otwarcie posiedzenia.
2. Zatwierdzenie porządku obrad.
3. Stan wdrażania *uchwały antysmogowej* (prezentacja).
4. Oświadczenia, wolne wnioski.
5. Zakończenie posiedzenia.

Radni obecni na posiedzeniu (zgodnie z listą obecności): Iwona Jelonek – Przewodnicząca, Rafał Porc – Zastępca Przewodniczącej, Mirosław Mazur, Rafał Kandziora, Andrzej Molin, Zbigniew Przedpełski.

Ponadto uczestniczyli: Pan Jakub Chelstowski, Marszałek Województwa Śląskiego, Pani Barbara Szafir, Zastępca Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego, Pan Piotr Rybak, Referat Regionalnej Strategii Innowacji Departamentu Rozwoju Regionalnego, radny Grzegorz Wolnik (spoza składu komisji).

1. Otwarcie posiedzenia:

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – ...bardzo dziękuję za sprawdzenie obecności i potwierdzenie kworum. Otwieram VIII posiedzenie doraźnej Komisji ds. Klimatu.

2. Zatwierdzenie porządku obrad:

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – w kolejnym punkcie zatwierdzamy porządek obrad. Bardzo proszę, jeżeli macie Państwo uwagi, komentarze ... czy możemy zagłosować za zatwierdzeniem porządku dzisiejszego posiedzenia ?

Głosowanie nad zatwierdzeniem porządku obrad:

za	5
przeciw	0
wstrzym.	0

3. Stan wdrażania *uchwały antysmogowej* (prezentacja):

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – na dzisiejsze posiedzenie została zaproszona Zastępca Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego, Pani Barbara Szafir, którą będę prosiła o zaprezentowanie w punkcie 3 podsumowania zebranych ankiet, które zostały rozesłane do gmin, jeśli chodzi o wdrażanie *uchwały antysmogowej*. Bardzo proszę Panią Dyrektor o przedstawienie nam tej prezentacji, jakie właściwie informacje spłynęły do Departamentu Rozwoju Regionalnego...
- **Pani Barbara Szafir, Zastępca Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego** – dziękuję ! ... Jest ze mną także Pan Piotr Rybak, pracownik Referatu Regionalnej Strategii Innowacji, który był w bezpośrednim kontakcie z osobami, które na naszą ankietę odpowiadały, także będzie mnie wspierał gdyby były jakieś dodatkowe pytania. Mam pytanie czy ankietą została przesłana do wszystkich Państwa Radnych i czy macie ją Państwo przed oczami ? [...] i jak rozumiem Państwo oprócz prezentacji otrzymaliście samą ankietę, jak brzmiały te pytania [...]
- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** –... proszę Pani Dyrektor, a Państwo macie na własnych komputerach, więc proszę o otwarcie...
- **Pani Barbara Szafir, Zastępca Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego** – genezą powstania tej ankiety jest obowiązująca *uchwała antysmogowa*, która zawiera szereg ograniczeń w stosowaniu paliw i nakazuje oczywiście w odpowiednim czasie wymianę źródła ciepła. W związku z rozpoczęciem procesu ewaluacji jej zapisów do wszystkich gmin województwa śląskiego została ta ankietą wysłana w celu przebadania potrzeb samorządów w zakresie prowadzonych przez nich działań, które ograniczają emisję pyłów i gazów do powietrza. Równocześnie zostały przesłane prośby o zajęcie stanowiska w tej sprawie do przewodniczących rad gmin i powiatów. Łącznie zostało wysłanych 185 pism – liczba ankiet, które przyszły w odpowiedzi to 118, a dodatkowo 14 pism z rad gmin i powiatów, 5 pism od starostów i 1 pismo od burmistrza. Jeżeli chodzi o konkretne pytania – przejdę od początku do końca jak kształtowały się odpowiedzi i jakie mamy jeszcze komentarze do tego. Otóż jeżeli chodzi o odpowiedzi na pytania od 1 do 3, czyli, po pierwsze, czy widzą Państwo potrzebę zmiany tej uchwały, to 70 gmin odpowiedziało negatywnie, natomiast 47 pozytywnie, przy czym tutaj jeszcze sugerowano wydłużenie terminu obowiązywania pewnych zapisów, chociażby ze względu na to, że niektóre gminy mają plany przyłączy gazowych, rozłożone w czasie do końca przyszłego, bądź jeszcze kolejnego roku. Jeżeli chodzi o zmiany zapisów dotyczące rodzaju stosowanych instalacji do spalania paliw stałych, to 26 było *na tak*, *na nie* 21 i czy te zmiany zapisów miałyby dotyczyć

rodzajów stosowanych paliw – tutaj 19 respondentów odpowiedziało *tak*, a 28 *nie*. I na kolejnych dwóch slajdach już konkretnie wymienione są gminy, które były za zmianą i te, które były przeciwne zmianie tej uchwały. Jeżeli chodzi o wskazywane bezpośrednio uwagi respondentów związane ze zmianami uchwały, wskazywano przede wszystkim na duże braki personalne jeżeli chodzi o kwestie egzekwowania, kontrolowania zapisów uchwały i proponowano tutaj włączenie innych służb pomocowych, takich jak chociażby kominiarze czy policja do tego monitorowania i kontrolowania. Wskazano na to, że paliwa stałe powinny być spalane tylko w tych gospodarstwach domowych, gdzie nie ma możliwości podpięcia się do sieci ciepłowniczej czy gazowej, wskazano też na ograniczenia możliwości spalania paliw o niskiej jakości, co może nie jest do końca trafioną uwagą, ponieważ to akurat w uchwale jest ujęte, są wymienione muły, są wymienione odpady poprodukcyjne, w tym się to zawiera. Kolejna uwaga to możliwość dofinansowania zakupu urządzeń do analizy popiołów, czy czujników jakości powietrza z akceptacją Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska – tutaj aby to były urządzenia mobilne, aby te osoby kontrolujące mogły sprawdzać np. kaloryczność, czy wilgotność węgla. Zwracano uwagę na zbyt ogólne zapisy jeżeli chodzi o terminy wymiany źródeł ciepła – tutaj też uważamy, że to jest dość wyraźnie napisane w uchwale, natomiast mamy też jeszcze taki dokument, interpretację prawną na temat liczenia okresu od kiedy dany kocioł, dane źródło ciepła jest do wymiany. Wskazywano także na ograniczenie możliwości sprzedaży takich paliw jak muł czy węgiel brunatny, natomiast to są sprawy, które nie leżą w gestii samorządu województwa, niemniej takie się też pojawiły. Zwrócono uwagę, że te terminy wymiany urządzeń grzewczych powinny być wydłużone ze względu na możliwości finansowe mieszkańców gmin, a jeśli chodzi o jedną gminę konkretnie, o planowaną gazyfikację, która jest przewidziana w terminie najbliższych trzech lat – chodzi o to żeby nie zmuszać teraz jeżeli w niedalekiej przyszłości będzie możliwość całkowitej zmiany systemu grzewczego. Wskazano także na możliwość ograniczenia ruchu kołowego na terenie miasta, budowy centrum przesiadkowego i kolei gondolowej – tu konkretnie chodziło o gminę Szczyrk. Jeżeli chodzi o pytanie czwarte, czyli czy w mieście bądź gminie będzie przyjęty w najbliższym czasie przynajmniej jeden z poniższych programów – *program ograniczenia niskiej emisji*, bądź *program gospodarki niskoemisyjnej* – tutaj 114 gmin odpowiedziało pozytywnie, natomiast 4 gminy, miasta: Częstochowa, Gilowice, Miedźno i Świnna odpowiedziały, że takie nie zostały przyjęte ani nie jest przewidywane. Kolejne pytanie 5. dotyczyło tego czy miasto bądź gmina posiada aktualne dane o stosowanych przez mieszkańców sposobach ogrzewania budynków oraz rodzajach używanych do tego paliw i tutaj większość odpowiedzi, 106, jest taka, że nie posiadają takowych, 9 odpowiedziało *tak*, niektóre częściowo albo są w trakcie zbierania tych danych, ale ogólnie można powiedzieć, że jest to raczej nikła ilość i mamy nadzieję, że to się teraz również zmieni, ponieważ od stycznia bieżącego roku

weszła w życie *centralna ewidencja emisyjności budynków* i taki obowiązek będzie. Tak, że miejmy nadzieję, że tutaj te dane będą już zdecydowanie pełniejsze. Jeżeli chodzi o pytanie 6. związane z podaniem ilości instalacji do spalania paliw stałych, które należy wymienić na terenie gminy czy miasta zgodnie z podanymi terminami w *uchwale antysmogowej*, to była prośba o podanie liczby sztuk, więc gminy, które w poprzednim pytaniu zaznaczyły odpowiedź na *tak*, w tych dziewięciu gdzie została przeprowadzona inwentaryzacja sposobu ogrzewania, 8 respondentów wpisało 47 tys. sztuk, natomiast w jednej zostało zostawione w puste miejsce – to jest miasto Tychy. Natomiast pozostałe gminy, które to wypełniły to: Zebrzydowice, Krzyżanowice, Gaszowice, Bytom, Bojszowy, Orzesze, Jastrzębie-Zdrój i Piekary Śląskie. Jeżeli chodzi o kolejne pytania 7, 8 i 9, to tutaj to pierwsze dotyczyło szacunkowej ilości instalacji do spalania paliw stałych, którą należy wymienić na terenie miasta, gminy zgodnie z terminami *uchwały antysmogowej*. Tu wskazano 271 600 sztuk, natomiast z danych z 2019 roku wynika, że wymienionych zostało tylko 21 tys. Jeżeli chodzi o liczbę lokali na terenie gminy podłączonych do sieci ciepłowniczej, tutaj odpowiedzi udzieliło 43 respondentów, z tym że w większości były to duże miasta bądź gminy – liczba tych lokali to 319 859. Z kolei na pytanie 9. odpowiedzi udzieliło 75 respondentów, w większości średnie bądź mniejsze gminy, na temat liczby lokali, które są podłączone do sieci gazowej, to jest 557 447, natomiast niektórzy wręcz pisali by zwracać się bezpośrednio do PGNiG. Na pytania 9 i 10 prosiliśmy o podanie szacunkowych kwot potrzebnych do wymiany instalacji do spalania paliw stałych na terenie gminy oraz w przeliczeniu na jedno gospodarstwo domowe. Otrzymaliśmy 97 odpowiedzi – łącznie 5,7 mld zł jeżeli chodzi o potrzeby gmin, natomiast w przeliczeniu na indywidualne gospodarstwo domowe średnio kwota powyżej 14 tys. zł. Pytania 12 i 13 to kolejna sprawa dotycząca kosztów, jakie szacunkowe są konieczne do wymiany innych źródeł ciepła, czyli pomp ciepła, kolektorów słonecznych, bądź formy mieszane i też termomodernizacji budynków. To jakie są potrzeby na przyszłe lata zostało tutaj oszacowane na ponad 4,4 mld zł, natomiast jeżeli chodzi o budynki użyteczności publicznej związane z wymianą źródeł ciepła, to łącznie 1,7 mld zł. Kolejne uwagi to już bezpośrednio te, które wpłynęły z pism, czy stanowisk rad gmin i powiatów, starostów i burmistrzów. Tutaj wskazywano na możliwości finansowania pełnej termomodernizacji budynków jedno i wielorodzinnych, w tym pozostających we własności gminy, a te programy z których można uzyskać dofinansowanie aby obejmowały też osoby budujące nowe domy. To prawda, powinno to obowiązywać jak najbardziej się do tego przychylamy, jednak aktualnie dopłata jest do źródła ciepła, a nie do termomodernizacji. Dodatkowo wydłużenie terminów określonych w *uchwale antysmogowej* ze względu na możliwości finansowe mieszkańców oraz planowaną budowę sieci gazowej na danym terenie w ciągu najbliższych lat. Kolejna rzecz to stworzenie programów wspierania samorządów w budowie

sieci gazowych i ciepłowniczych – tutaj były takie prośby czy sygnały, przede wszystkim ze strony mniejszych gmin. Też kolejny postulat uzupełnienia zapisów *uchwały antysmogowej* o źródła finansowania wymaganych wymian źródła ciepła. No to tak myślimy o tym, zastanawiamy się, jest to pewnie możliwe – źródła dofinansowania też co jakiś czas się zmieniają, a uchwała jest długoterminowa, więc może na zasadzie jakichś aneksów, czy jakiegoś dodatkowego załącznika, który byłby ewentualnie aktualizowany o źródła finansowania wymiany tych źródeł ciepła. Kolejna uwaga to zmiana przepisu o dofinansowaniu dla gmin – chodzi konkretnie o to aby te gminy, które wniosowały, a ze względu na to, że w danym momencie brak środków finansowych, aby mogły się dostać na listę rezerwową i już w pierwszej kolejności to wsparcie otrzymać. Taka uwaga też dotycząca promowania rodzimych producentów i dystrybutorów, to tutaj myślę, że w wolny rynek ingerować nie możemy, niemniej tą uwagę też przytaczamy. Tutaj zakaz na pewno używania kotłów zasypowych klasy piątej – niejednokrotnie podawane jest, że w użyciu jest kocioł klasy piątej, ale jest on zasypowy, a nie z podajnikiem. Tak, że tutaj też jasny zapis i informacja taka, że uchwała powinna zawierać konkretne, weryfikowalne, nie budzące żadnych wątpliwości kryteria związane z kontrolą wilgotności paliw stałych, która może się zmieniać ze względów atmosferycznych, czy np. procentowy udział węgla kamiennego w ziarnie poniżej 3 mm – to się często też zmienia. Natomiast podsumowując w części pism jednoznacznie wyrażono postulat żeby zapisów uchwały nie zmieniać. To jest tyle jeżeli chodzi o prezentację, natomiast ja jeszcze pozwolę sobie powiedzieć, że tak pierwotnie było planowane, Pan Marszałek zamierzał 6 listopada zorganizować konferencję podsumowującą wyniki tej ankiety. To się troszkę przedłużyło, już samo zbieranie tych danych, bo trochę tych odpowiedzi po czasie przychodziło, ale chcieliśmy jak najbardziej wszystkie głosy uwzględnić. Potem ze względu na zachorowania i sytuację epidemiologiczną zostało to odwołane, niemniej teraz 4 stycznia Pan Marszałek zarządzeniem powołał zespół ds. analizy realizacji uchwały antysmogowej i według informacji jakie otrzymałam będzie ten zespół w głównej mierze zajmował się tym tematem. Nie mam jeszcze informacji kiedy będzie pierwsze posiedzenie tego zespołu, natomiast do tych organizacyjno-technicznych spraw została powołana Pani Dyrektor Departamentu Ochrony Środowiska, natomiast wśród członków zespołu jest też Pani Dyrektor Staś, jesteśmy my jako przedstawiciele Departamentu Rozwoju Regionalnego. I jeszcze tytułem takiego komentarza chciałam powiedzieć, bo jakby w nawiązaniu do tego zapisu o dofinansowaniu wymiany źródeł, no to też takie zielone światło, ponieważ środki zarówno w przygotowywanym Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2021-2027 są przewidziane w osi priorytetowej *Zielone Śląskie* i na efektywność energetyczną, na OZE, na adaptację do zmian klimatu, na wszystkie te tematy związane ze wsparciem bardziej przyjaznej dla środowiska niskoemisyjnej Europy, a dodatkowo również w ramach Funduszu

Sprawiedliwej Transformacji też w celu *środowisko*, te zagadnienia, obszary wsparcia będą reprezentowane. Tak, że z mojej strony na razie tyle, jeżeli są jakieś szczegółowe pytania to proszę, oczywiście będziemy się starali odpowiedzieć.

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – dziękuję Pani Dyrektor za zaprezentowanie, myślę że punkty, które Pani przedstawiła i wnioski jakie mamy na podstawie przeprowadzonej ankiety wyjaśniły wiele, ale Drodzy Państwo, pozwolę sobie zadać pytanie, które bardzo mnie intryguje ... mam właściwie dwa do Pani Dyrektor, może nam Pani odpowie na czym polega uwierzytelnianie dat wymiany kotłów, które są w zapisach *uchwały antysmogowej* ? To budzi wiele pytań, jest wiele odpowiedzi, które różnią się od siebie, a to jest bardzo istotne od kiedy liczymy wymianę kotła, od wejścia *uchwały antysmogowej* czy od jego żywotności kiedy *uchwała antysmogowa* zaczęła funkcjonować, czyli od 2017 roku. Pani Dyrektor, czy Pani mogłaby nam udzielić odpowiedzi na to pytanie ?
- **Pani Barbara Szafir, Zastępca Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego** – Szanowni Państwo ! Mamy interpretację Departamentu Obsługi Prawnej i Nadzoru Właścicielskiego naszego urzędu i tutaj jeżeli chodzi o obliczanie terminów wynikających z ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych i innych aktów prawnych interpretacja jest taka, że zwrot *w okresie powyżej* i tutaj *lat od daty ich produkcji do nieposiadających tabliczki znamionowej* należy wiązać z datą wejścia w życie omawianej właśnie uchwały, czyli to nastąpiło z dniem 1 września 2017 roku i to oznacza, że dzień 1 września będzie tym początkowym dniem liczenia terminu pozwalającego zastosować odpowiedni przepis *uchwały antysmogowej* do instalacji ze względu na jej eksploatację, czyli jeżeli eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku, a na dzień wejścia w życie tej uchwały, czyli 1 września 2017 roku eksploatowane są kotły powyżej 10 lat od daty ich produkcji lub nieposiadające tabliczki znamionowej ... nie wiem czy to jest wystarczające ...
- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – Pani Dyrektor, ale powiedzmy to takim prostym językiem – jeżeli 1 września 2017 roku weszła w życie *uchwała antysmogowa*, a ja byłam użytkownikiem kotła, który miał już wtedy 9 lat, to oznacza że kiedy ja mam ten kocioł wymienić ? W 2021 czy w 2018 on już powinien być wyłączony ? To wyraźnie powinniśmy tutaj powiedzieć...
- **Pan Piotr Rybak, Referat Regionalnej Strategii Innowacji Departamentu Rozwoju Regionalnego** – jeśli mogę to ja spróbuję to wytłumaczyć to na taki normalny język, czyli kotły, które w 2017 roku miały 10 lat bądź więcej muszą być wymienione do końca 2021 roku, a następnie już zgodnie z datami, to jak

są tam zapisane – 2023 to są kotły poniżej tych 10 lat, ale datę liczenia jego żywotności z tabliczki znamionowej liczymy od daty 1 września 2017 roku.

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – czyli jeśli ktoś miał kupiony kocioł w tym roku przed 1 września to może go użytkować do 2027 roku ?

- **Pani Barbara Szafir, Zastępca Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego** – tak !

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – czyli to jest wydłużenie ... Pan Marszałek prosił o zabranie głosu, później przejdziemy do dalszych pytań kierowanych do Pani Dyrektor. Panie Marszałku oddaję Panu głos !

- **Marszałek Jakub Chelstowski** – witam Panią Przewodniczącą Komisji, Panią Dyrektor ! Nie wiem na jakim etapie jesteście Państwo w omawianiu pewnych kwestii. Może ja się podzielę ogólnikową na tą chwilę wizją, wcześniej się nie angażowałem tutaj w prace Komisji ds. Klimatu, ale z prostej przyczyny, bo uważam, że muszą być też pieniądze do tych działań. To jest rzecz zasadnicza i tutaj jesteśmy po negocjacjach z Ministerstwem Funduszy odnośnie umowy partnerstwa i mamy deklarację jakie kwoty konkretnie dla województwa śląskiego przypadną, gdzie duża część tych środków pójdzie na odnawialne źródła energii. I nasza intencja jest taka żeby wspólnie przepracować te pół roku najbliższe do wakacji, bo z pewnością będziemy jeszcze z Ministerstwem prowadzili negocjacje i też z Komisją żeby te wszystkie dokumenty zamknąć, ale też żeby w ślad za rekomendacjami komisji, czy stanowiskiem poszła też sensowna praca nad *uchwałą antysmogową*, która w mojej ocenie powinna zostać zaostrzona w różnych obszarach, ale muszą być wskazane źródła finansowania tego zaostżenia. Patrząc też na Strategię Województwa Śląskiego *Zielone Śląskie 2030* tych środków pojawi się za chwilę bardzo dużo, ale też samorządy na poziomie lokalnym muszą być aktywne, a jak Państwo wiecie z tych naszych ankiet wyszło na to, że 40 gmin jest za, 70 gmin jest przeciw. Nie jest to dobry wskaźnik. Nie będę tego tutaj rozgrywał w jakikolwiek sposób polityczny, ale w mojej ocenie niektórzy samorządowcy krzyczą, że walka o czyste powietrze, ale nic nie chcą sami od siebie z tym zrobić. Są dwa, trzy pomysły jak zmotywować samorządy lokalne do tego byli bardziej aktywni, czy to w kontroli tych palenisk czy w innych działaniach, ale na pewno źródłem finansowania może być kwestia RPO, które będzie w tym roku przyjęte, gdzie odnawialne źródła będą stanowiły istotny element środków. W Ministerstwie Funduszy jest jeszcze odpowiednia pula środków do pozyskania, myślę na duże projekty wspólne i co też z Panią Minister Jasińską-Jedynak, czy Pan Minister Buda, z pewnością te pieniądze będziemy starali się *wyszarpać* i zwiększyć tą alokację, która na dzisiaj wynosi łącznie 2,4 mld *polityka spójności*, ponad 2 mld *Fundusz Sprawiedliwej Transformacji* i do tego możemy jeszcze *dobić*

projekty ekologiczne. Myślę, że gdyby udało nam się stworzyć dobry mechanizm współpracy z komisją, samorządami, to można by uzyskać dodatkowe środki na walkę z tym problemem i wdrażanie *uchwały antysmogowej*, więc to by musiało być ze sobą połączone, ale ta uchwała by musiała być do mądrze skonstruowana, ale też z drugiej strony muszą być wskazane źródła finansowania. No i te samorzady, które będą przede wszystkim aktywne z tym zakresie, bo wiadomo smog nie ma granic, co szczególnie tu w subregionie centralnym ma bardzo dużo znaczenie. Oczywiście są też środki rządowe, bardzo ważne, bardzo dobrze rozwijający się w mojej ocenie program *Czyste powietrze*, który naprawdę bardzo mocno wspiera tutaj różne inwestycje, ale z drugiej strony samorzady lokalne muszą też być aktywne. Dlatego też prosiłem o tą informację, bo my chcielibyśmy to połączyć ze sobą, ewaluację tej uchwały, a z drugiej strony też wskazać źródła finansowania, konkretne konkursy, harmonogramy, z których będzie można pozyskiwać środki na to żeby dokonywać tych zmian. Na tą chwilę RPO jest na wyczerpaniu, nowych działań nie ma, a wiadomo że sytuacja covidowa zmusza wszystkich do oszczędności. I tutaj jeszcze drugi ważny aspekt *Krajowy Program Odbudowy*, gdzie samorzady też będą mogły ... pytanie jeszcze o *wiązki tematyczne* jakie będą zaproponowane, ale na pewno ekologia będzie jedną z wiązek tematycznych bardzo istotnych, jakie wiązki tematycznie ostatecznie zostaną zaproponowane i tam jest dofinansowanie na poziomie 100 % inwestycji. To są pieniądze krótkoterminowe, więc do 2024 plus oczywiście *n1* i *n2* i jak tak połączymy sobie te dwa, czy trzy strumienie środków, strumienie rządowe, środki budżetowe danej gminy, danego samorządu, naprawdę, proszę Państwa, możemy stworzyć mechanizm nie tylko w postaci uchwały, ale też mechanizm finansowania. No tylko samorzady muszą też pracować żeby tak się działo, a nie na zasadzie, jakby to powiedzieć, *nie, bo nie, bo to jest problem*. Prezydenci, wójtowie, burmistrzowie muszą te kontrole wzmocnić w swoich obszarach, bo często też po prostu nie chcą kontrolować tych palenisk. Wiadomo że jedno czy drugie na obszarze dwóch, trzech kilometrów może zrobić wiele krzywdy. Wtedy cała ta ciężka praca pójdzie na przemiał. Ja z pewnością tutaj w lutym, w marcu się do Państwa podłączę, ale też oczekiwałbym stanowiska komisji, że to nie chodzi o to co sobie Marszałek wymyślił z urzędnikami, tylko Państwo jako radni reprezentanci w swoich subregionach, jakie macie do tego podejście – tylko chciałbym żeby ta uchwała była podjęta ponad podziałami politycznymi, ale też realna do wykonania przede wszystkim – realna, ze wskazaniem źródła finansowania, bo to jest clou sprawy. Oczywiście możemy tam znaleźć zapis, że tych pieniędzy będzie nadal za mało właśnie, to będzie klucz odpowiedzi do tego by samorzady, które na dzień dzisiejszy negują zaostrenie *uchwały antysmogowej* mówiąc wprost, miały *wybito z ręki* ten argument i myślę że z pewnością te konkursy wzmocnią, a my naprawdę na te odnawialne źródła energii w tej alokacji chcemy przeznaczyć mnóstwo pieniędzy. Pytanie co nam uda się wynegocjować na poziomie komisji, co nam się uda wynegocjować na

poziomie rządowym i wspólnie to wszystko spiąć w jedną klamrę, bo dobrze wiemy, że to jest problem, który funkcjonuje i będzie funkcjonował i to jest zadanie na całą tą dekadę. A takich pieniędzy z RPO czy w Funduszu Transformacji, czy jeszcze w tych środkach, które Ministerstwo ma do rozdystrybuowania, nigdy nie było i nie będzie, wydaje mi się, plus KPO, gdzie te wiązki ekologiczne mogą zaistnieć bardzo mocno i to daje rękojmię tego, że zaostrenie tej uchwały ma po prostu sens i daje realną zmianę, ze wskazaniem źródeł finansowania. Większość tych problemów na dziś bierze się z tego, że nie ma źródeł finansowania. Wydaje mi się, że musimy do tego podejść odpowiedzialnie i z jednej strony wskazać te źródła, ale wskazać też zaostrenie, które będzie racjonalne i też może w jakimś stopniu przyjąć algorytm podziału, bo takie projekty jak *Słoneczna Żywiecczyzna* na dzień dzisiejszy pracują i zobaczymy jak to się uda w perspektywie czasowej przełożyć na poprawę jakości, no bo to jest kotlina. Te warunki geograficzne są zróżnicowane w województwie śląskim i często nie dają takiej efektywności. Pani Profesor opowiadała mi właśnie kiedyś przypadek Krakowa, tego na dzień dzisiejszy *gazowego obwarzanka*, gdzie stłamszono smog, ale wytworzyły się inne problemy, które wynikały m.in. też z uwarunkowań geograficznych, z których nikt wcześniej nie zdawał sobie sprawy. Jest też taka propozycja, którą chciałem dzisiaj też powoli Państwu sygnalizować, ale myślę też, że trzeba byłoby powoli zacząć etapować tą uchwałę, a w tym roku będziemy też etapować fundusze. Myślę, że do końca pierwszego półrocza, no i później do końca trzeciego kwartału, kiedy umowa partnerstwa będzie już podpisana i my będziemy więcej wiedzieli jakie środki na co przekażemy w jakich obszarach. To będzie wymagało strategicznej interwencji albo uda się jeszcze pozyskać jako Śląsk obszar strategicznej interwencji, środki całościowe, z tej puli dodatkowej, które Ministerstwo Funduszy posiada. Tyle z mojej strony.

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – bardzo dziękuję Panie Marszałku za wskazanie kierunków i oczekiwań, a także tematów do dyskusji, abyśmy też znaleźli pewne rozwiązania. Rzeczywiście Kraków 280 mln w ciągu czterech lat na dofinansowanie kotłów, a na pewnej konferencji, której się przysłuchiwałam przed naszym spotkaniem wyraźnie przedstawiciel Krakowa wskazał, że owszem pewne zanieczyszczenia obniżyły się, m.in. pyły zawieszone, ale niestety wzrósł benzo(α)piren. O ile dobrze pamiętam z prezentacji – jest to pewien *peak*, z którym Kraków nie może sobie poradzić, spalanie paliw stałych i gaz. Jeśli pozwolicie Państwo wrócimy do dyskusji z Panią Dyrektorem na temat wymiany kotłów, bo to mnie cały czas interesowało z punktu widzenia wdrażania *uchwały antysmogowej* – czyli Pani Dyrektor, mieszkańcy będą mieli teraz tą informację, że kotły ... ja jeszcze raz powtórzę to pytanie, bo to jest istotne – jest czas na wymianę tych *kopciuchów*, ale one jeszcze będą kopcić przez następne sześć lat ?

- **Pani Barbara Szafir, Zastępca Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego** – niestety tak, dlatego nie dziwi tu głos Pana Marszałka, że jak najbardziej zaostrenie uchwały jest tu konieczne. Myślę, że jeszcze trzeba będzie zwrócić bardziej uwagę na akcję taką edukacyjno-promocyjną, związaną ze stanem zdrowia mieszkańców, z tym jak to wpływa różne sfery życia i myślę, że to też powinno być gdzieś wplecione żeby przede wszystkim edukować, informować na ten temat...
- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – ...i myślę, że we wolnych wnioskach będziemy mieć tutaj punkt Pana Andrzeja Molina, który taką odpowiedź do rozważenia dla naszego Zarządu, być może będzie to jedna z form edukacyjnych. Wobec tego przechodzimy do dyskusji, widzę zgłaszającego się Pana Zbigniewa Przedpełskiego i następnie Pana Rafała Kandzioreę ... Panie Zbigniewie oddaję Panu głos !
- **radny Zbigniew Przedpełski** – bardzo dziękuję Pani Przewodnicząca ! Szanowny Panie Marszałku ! Szanowni Państwo Radni ! Szanowni Państwo ! Ja chciałem bardzo podziękować w pierwszym rzędzie Panu Marszałkowi za jego dojrzałą wypowiedź, bo ta wypowiedź i troska o środki na walkę z zanieczyszczonym powietrzem skłania do wniosku o bardzo dużej dojrzałości władz województwa. Natomiast ja chciałem przypomnieć, że w zasadzie w naszych kompetencjach jest takie sformułowanie tej *uchwały antysmogowej*, że my się na te środki za bardzo nie musimy oglądać – odwołuję się w tym momencie do litery prawa w tej materii – i Panie Marszałku, z całym szacunkiem, ja nie wiem czy nie zapominamy jednakowoż, że w pewnym momencie środki na wymianę źródeł ciepła niejednokrotnie w bardzo porządnym prywatnych domach o wysokim standardzie powinny jednak pochodzić w znacznej mierze z kieszeni posiadacza substancji mieszkaniowej, o czym wydaje mi się niekiedy zapominamy. Chciałem zwrócić uwagę na tą prezentację, w której uderzyła mnie odpowiedź na pytanie 5., bo cały czas mam w uszach jeszcze wypowiedzi różnego rodzaju przedstawicieli samorządów gminnych i chciałem wrócić do tej prezentacji, do pytania 5.: *czy miasto gmina posiada aktualne dane o stosowanych przez mieszkańców sposobach ogrzewania budynków oraz rodzajach paliw używanych do ogrzewania budynków ?* Pozwolę sobie powrócić do odpowiedzi – 106 gmin, 106 ankietowanych nie, nie ma żadnych danych, 9 tak, 2 gminy mają tak częściowo i 1 ankietowany jest w trakcie. Szanowni Państwo ! Od roku, o ile pamiętam, '97, więc od 23 lat obowiązuje w tym kraju ustawa *Prawo energetyczne* nakładająca na gminę – podkreślam, na przestrzeni 23 lat – obowiązek sporządzania założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, ale kładę nacisk na to ciepło. To ja się pytam co przez 23 lata robiło 106 gmin jeżeli nawet nie mają pojęcia ? Z całym szacunkiem Panie Marszałku, ja też gorąco protestuję – nie możemy dopuścić tego, że jedynym

wykazującym troskę, jedynym przejmującym się problemami skąd wziąć środki, w jaki sposób dbać o czyste powietrze, będzie samorząd województwa. Naprawdę przyszedł czas najwyższy żeby zwrócić uwagę, że to samorząd gminny jest najbliższy mieszkańcom i to na tych samorządach spoczywa obowiązek zapewnienia ekologicznych, bo podkreślam, ustawa prawo energetyczne obowiązuje 23 lata i gminy miały naprawdę dość czasu żeby wykazać troskę o ten odcinek działalności, tymczasem w tej chwili jawi się taka sytuacja, że naprawdę jedynym, który ma się tym przejmować jest samorząd województwa. Ja jeszcze raz zwracam uwagę na tą odpowiedź – 106 samorządów gminnych nie ma o niczym pojęcia i z dumą to ujawniają. Dziękuję bardzo Pani Przewodnicząca !

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – ...Panie Radny ! Zostanie to zamieszczone w protokole i z pewnością gminy, powiaty to usłyszą i może odpowiedzą nam na to pytanie. Moje pytanie było też takie: co od 2017 roku zrobiły gminy, samorządy ?... No ale Pan tu jakby Pan wyprzedził moje kolejne pytanie do Pani Dyrektor, a właściwie może nie pytanie, tylko komentarz do prezentacji. Panie Rafale oddaję Panu głos !

- **radny Rafał Kandziora** – bardzo dziękuję ! Pani Przewodnicząca ! Panie Marszałku ! Szanowni Radni ! Wszyscy, którzy uczestniczą w tym spotkaniu – serdecznie witam ! Ja bym chciał tutaj się odnieść jak gdyby do dwóch refleksji, które mnie po obejrzeniu tej prezentacji dość mocno uderzyły. Pierwsza to jest taka, że zastanawiam się czy część tych działań, wszystkie te uwagi, którymi się z Państwem podzielę nie powinny się jednak ewentualnie odnosić do jakichś zmian zapisów w samej ustawie, bo tu zauważmy, jest szereg różnych nieprawidłowości, ale zanim jednak do tego przejdę chciałbym skomentować dwie rzeczy. 118 ankiet dotarło, a z tego co wiem to mamy 167 gmin, czyli rozumiem, że nie wszystkie gminy wzięły udział w tych odpowiedziach. Jawi się pytanie dlaczego ? I to byłoby jakby jedno z pierwszych pytań jeżeli przejdziemy do pytania 1.3, to zauważcie, że tutaj mamy totalną tendencję nie 70 i te 47, ale muszę tutaj powiedzieć o jednej rzeczy – zobaczcie gminy *za*, to są wszystkie bardzo duże gminy, które *czują na własnej skórze* to czym jest smog i są *za*, bo ten smog rozumieją bezpośrednio a priori, czy jakby to powiedzieć *twarzą w twarz* – to zjawisko smogu się tam pojawia, jest dotkliwie i w związku z tym są *za*. Te, które są przeciw, zauważcie, że niekoniecznie są to takie gminy większe, gdzie ten smog może jest mniej dokuczliwy i tutaj druga uwaga – jaka ilość ludności zamieszkuje gminy, które są na *tak*, a jaka ilość ludności zamieszkuje gminy, które są na *nie* ? Wydaje mi się, że to jest właściwy wskaźnik mówiący o tym, że jednak większość ludzi jest *za* zmianami, bo to by było chyba bardziej prawidłowe – gmina to ja rozumiem, ale potencjał jak gdyby ludności zakładając, że to co gmina mówi odzwierciedla wolę większości mieszkańców. Wydaje mi się, że jest taka tendencja i warto ją dostrzec, gdzie

mądry zapis w tej ustawie może być bardzo ciekawym narzędziem do tego żeby wyegzekwować szereg zjawisk, m.in. takich, o których mówił chociażby Pan Radny Przedpeński. Na pewno jeszcze wiele takich uwag padnie, w związku z tym należałoby to przemyśleć. Dalej ! Uwagi respondentów, one są takie jakie są, jedne są dość trafne, drugie niekoniecznie, ale zastanawia mnie to, że te gminy *na nie*, to też jest kolejne pytanie, one są przeciw to znaczy nie miały swoich uwag nie wniosły albo wniosły bardzo niewiele ? I to też pokazuje to, że to zainteresowanie tych gmin jest takie umiarkowane i należałoby starać się to zmienić, choćby przez wspomnianą akcję uświadamiania. Ja też wolę kiedy jest właściwa motywacja wytworzona w świadomości ludzkiej, kiedy ten człowiek sam chce czegoś dokonać, ma tę świadomość właściwą. Wydaje mi się, że to jest miejsce gdzie trzeba położyć naprawdę duży nacisk. W 4. pytaniu jak popatrzymy, to cieszy to, że jednak potrafimy korzystać z tych środków. Zastanawiają mnie te 4 gminy i wydaje mi się, że to Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska też powinien mieć informację, być może ma, ale warto to zweryfikować, gdzie ta świadomość możliwości korzystania z dofinansowania jest taka, a nie inna. Przychyłam się do pytania 5. – 106 gmin, tutaj jest sprawa dyskusyjna, zresztą pytanie 6. też potwierdza jakby ten stan rzeczy, bo spośród 9 gmin 8 daje odpowiedź, bo zna tą tendencję i to jakby taka refleksja czy to jest dobra metoda, bo powinniśmy głównie zwracać uwagę na te miejsca, czy te domostwa, które faktycznie wywołują, czy powodującą niską emisję. Wydaje mi się, że dość dobrym narzędziem, dobrze by było gdyby eksperci się wypowiedzieli, byłoby narzędzie monitorujące jednak to co z tych kominów się wydobywa i wtedy od razu zainteresowanie właścicielem domostwa dlaczego tak jest, że on kopci. Wydaje mi się, że tu kwestia kary finansowej to jest jedno, a dwa rozeznanie sytuacji dlaczego tak jest, ponieważ wydaje mi się, że nawet jeżeli będą instalacje dofinansowane, to ubóstwo ekonomiczne bardzo często będzie powodowało to, że pomysłowość ludzi nie zna granic i tak będą gdzieś coś spalać. Dość dobrym działaniem byłoby dotykanie bezpośrednio źródła emisji, skąd się bierze i rozeznanie sprawy, a później podjęcie decyzji czy to wynika z bezmyślności, czy z wielu innych rzeczy. Pytanie 7, 9 – w zasadzie stąd mi się zastanowienie się wzięło, bo 271 tys. tych, które należy wymienić. Dalej mamy te, które są podłączone, ale to, że ktoś jest podłączony do gazu czy jakiegoś innego źródła wcale nie świadczy o tym, że jest używany, bo jest na przykład drugie źródło, które tą niską emisję wywołuje. W związku z tym wydaje mi się, że to moje poprzednie stwierdzenie jest słuszne, bo pomysłowość ludzka nie zna granic, a uświadamianie byłoby tu przede wszystkim na pierwszym miejscu. No i tu mamy kwoty – kwoty, których będzie się bardzo trudno doliczyć. Podejrzewam, że gdybyśmy się dokładnie przyjrzeni potrzebom jakie są w poszczególnych gminach i spróbowali to zliczyć, to prawdopodobnie ta kwota by nas mocno przeraziła. W dużej mierze spowodowałyby to, że doszlibyśmy do wniosku, że nie sposób zgromadzić takie środki, dlatego tutaj również przychyłam się do tego o czym mówił Pan Marszałek, gdy mówił o

pewnych możliwościach tu i teraz, i chodzi o to żeby jak najlepiej te środki wykorzystać, zasilić te źródła i mieć możliwość i wprowadzenia zmian jeśli chodzi o walkę z tą niską emisją. Pokróćce tyle z mojej strony. Wydaje mi się, że wszystkie elementy, które w trakcie prac Komisji ds. Klimatu, uwagi, one mogą być bardzo przydatne w sytuacji kiedy byłyby tworzone czy zmieniane dokumenty, bo uważam że dobrze byłoby go zaktualizować i dokonać takich zapisów, które w znacznym stopniu ułatwiałyby egzekwowanie tego procesu, który chcemy przeprowadzić. Nie chodzi o totalną restrykcyjność, ale takie zapisy, które umożliwiałyby prawne działania umożliwiające docieplenie czy usunięcie źródeł niskiej emisji. Dziękuję bardzo !

- **Marszałek Jakub Chelstowski** – Pani Przewodnicząca ! Czy mogę dwa słowa, bo niestety muszę uciekać – jak Pani Przewodnicząca pozwoli, to chętnie bym powiedział jeszcze do wypowiedzi Pana Radnego Przedpełskiego, Pana Kandziory i też Pani Przewodniczącej...

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** –...oczywiście ! To jest ten czas i miejsce Panie Marszałku, oddaję Panu głos !

- **Marszałek Jakub Chelstowski** – Szanowni Państwo ! Ja się tu też zgadzam z Panem Radnym Przedpełskim, samorzady lokalne odpowiadają za to, ale nawet dzisiaj mamy taki problem – chcemy robić budżet obywatelski ekologiczny, a w ustawie jest zapis *budżet obywatelski*. To obywatele decydują na co przeznaczamy środki. Jeśli nie zmienimy ustawy, no to ekologiczny charakter tego budżetu nie będzie taki wymowny jak powinien być. To byłby dobry mechanizm też promowania ekologicznych inwestycji, więc to mamy problem, jakby to powiedzieć, natury przepisowej, ale gdzieś tam staramy się stworzyć mechanizm, czy bodajże już został stworzony, który będzie promował takie elementy. Mamy problem, że samorządowcy nie chcą się angażować w sprawy niskiej emisji – tu też się zgadzam z Panem Radnym Przedpełskim – ale i też biorą za to odpowiedzialność. I to też jest pytanie do komisji, bo szczerze mówiąc powinniśmy stanąć i wskazać te samorzady jako *czarne owce*, z całym szacunkiem do programu *Owca plus*, a nie są to dobre praktyki. Pytanie o konsekwencje tego, żeby nie padły słowa, że to jest jakiś polityczny atak. Z drugiej strony patrząc na to, to jest skomplikowana rzecz, wiadomo że są pewne pomysły, koncepcje. Z drugiej strony tereny górskie też mają problem jakie tam źródła ciepła stosować, bo doprowadzenie takiej czy innej instalacji, ekonomicznie to są czasem gigantyczne kwoty. Jest to problem wielowarstwowy, ale mam nadzieję, że komisja pod światłym kierownictwem Pani Profesor Jelonek i dzięki zaangażowaniu Państwa Radnych doprowadzi do tego, że zostanie wytworzony dokument w tym roku, który w jakiejś części będzie realny. Nie chodzi o to żeby tworzyć rozwiązania, które będą tylko na papierze, bo nie chciałbym się pod tym podpisywać, ale takie, że gdybyśmy się

podzielili, że to robimy, to robimy, na to i na to mamy pieniądze i te samorzady niech są aktywne. Ranking ekologiczny gmin ? Nie wiem, szereg jest pomysłów może, o których niekoniecznie da się mówić na tym forum, które przechodzą gdzieś tam przez zespół, z którym współpracuję, ale też nie chciałbym żeby to była jakaś inicjatywa jednego czy drugiego urzędnika, bo pragmatyzm jest na poziomie lokalnym i te kwestie są dla nas bardzo ważne. Ja na to patrzę z perspektywy doświadczenia zawodowego i tej sytuacji, którą mamy w szpitalach i spotykamy się z profesorami, lekarzami, z osobami, które zajmują się leczeniem i wszyscy mówią jedno: w gorsze smogowe dni ilość niewydolności naczyniowo-krażeniowej jest zdecydowanie wyższa niż w inne dni i to po prostu nas dusi i wcześniej czy później się odkłada, a przykład Krakowa pokazuje, że jeden czynnik zamieniamy na inny. Owszem, coś tam zostało wyeliminowane, a dodany został czynnik rakotwórczy, bardzo mocny. To jest skomplikowany proces i tak myślę, że po tej dzisiejszej dyskusji jesteśmy w stanie wypracować takie mechanizmy, które będą efektywne i taka jest tu moja ewentualnie wizja współpracy z Państwem, że skupmy się na tym co będzie dla nas efektywne, a myślę, że dobrze żeby ktoś wskazał te samorzady, które nie chcą się zmieniać, bo ja wiem z moich rodzinnych Tychów, że straż miejska, która ma efektywnie kontrolować paleniska, jakby to powiedzieć, za zgodą czynników kierujących nie robi tego zbyt chętnie, bo wiadomo, to jest oczywiście nakładanie kar, postępowania, chociaż te kary też są śmieszne. Tu wchodzimy w kompetencje, a nie wszyscy samorządowcy mają do tego takie podejście, no i udają, że problemu nie ma – ale to jest taka tylko dygresja z mojej strony, więc na kolejne spotkanie z Panią Profesor prosiłbym o kontakt żebyśmy ustalili może z zespołem zakresy, które byłaby w stanie komisja przepracować i tą uchwałę antysmogową puścić w kierunku realności, ale też zmuszenia samorządów do działania, bo też nie może być jak jest, że część po prostu *ma to głęboko w nosie* i to widać na poziomie praktyki. Ja bardzo dziękuję i życzę dobrych obrad.

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – dziękuję Panie Marszałku za głos i kierunki wyznaczone – myślę, że pozostali członkowie komisji się zgodzą, że to wszystko musi być realne, wykonalne i mierzalne. Szanowni Państwo, Pani Dyrektor ! Ja pozwolę sobie jeszcze pociągnąć ten temat. To jest taka moja refleksja. Jest budżet obywatelski, o którym wspomniał Pan Marszałek, z tego budżetu idą środki, bo to jest oczywiście na wniosek mieszkańców danej gminy, miasta. Jak grzyby po deszczu powstały place zabaw, nowe boiska, ale przecież jeżeli nie będzie warunków sprzyjających to nikt nie będzie używał, nikt nie będzie korzystał z tych miejsc. Dlatego być może te środki ... ja tutaj pewnie we wnioskach, jak poproszę Pana Andrzeja Molina żeby przedstawił swój pewien taki pomysł, który popieram, uważam, że jest bardzo dobry, nawet mam pewne refleksje jak to jeszcze dalej rozwinąć, to pewnie wrócimy do tego tematu, natomiast to miejsce, będąc w trzecim punkcie,

jeżeli macie Państwo jeszcze uwagi do tej ankiety, do tej prezentacji, do *uchwały antysmogowej*, to bardzo bym prosiła Państwa o zabranie głosu... Jest Pan Rafała Porc...

- **radny Rafał Porc** – proszę Państwa ! Pani Przewodnicząca ! Ja mam pytanie do Pani Dyrektor w związku z tą ankietą, z jednym z określeń. Tu Pani wspomina, że te wątpliwości też wyjaśnialiście poprzez radców prawnych urzędu, mianowicie zbyt ogólne zapisy w *uchwale antysmogowej* dotyczące terminów wymian źródeł ciepła. Co miały na myśli gminy określając ten problem ?
- **Pan Piotr Rybak, Departament Rozwoju Regionalnego** – do mnie często dzwoniли przedstawiciele z gmin właśnie i też był poruszany ten temat. Po prostu ktoś, kto czytał *uchwałę antysmogową* nie do końca zdawał sobie sprawę czy daty liczymy od roku 2021, czy od wejścia zakazu, czy od wejścia w życie *uchwały antysmogowej* i stąd też tutaj nasi prawnicy wydali tą opinie, w której jednoznacznie jest wskazane, że jednak te daty są liczone od 2017 roku od wejścia uchwały w życie.
- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – to też jest to pytanie moje, Panie Rafale, to co tak dopytywałam kilka razy w dniu dzisiejszym
- **radny Rafał Porc** –...tak ! Też rozmawialiśmy o tym na komisji w Rybniku, ta informacja była przekazywana, dlatego to mnie dziwi, że nadal są te wątpliwości po stronie gmin, tak jak druga rzecz, że gminy nie zinwentaryzowały zasobów źródeł ciepła na swoim terenie przez tak długi okres czasu. Ta liczba 9 do 109 bodajże, jest przerażająca. Dziękuję bardzo !
- **radny Mirosław Mazur** – Pani Przewodnicząca ! Ja niestety będę się musiał rozłączyć, ale chciałem też swoje dołożyć, bo z tej ankiety też wynika, że my powinniśmy uruchomić więcej działań informacyjnych, bo to co moi przedmówcy powiedzieli, że te ponad sto gmin nie ma zewidencjonowanych źródeł ciepła jest liczbą z jednej strony, dającą dużo do myślenia, że się chyba niespecjalnie troszczymy o kwestie jakości powietrza. Tak jak Pani powiedziała, cóż z tego że będziemy mieli place zabaw, czy oczyszczacze powietrza w przedszkolu, jak na zewnątrz będziemy mieli fatalnej jakości powietrze, a ewidentnie, co pewnie niejednen z nas widział, że jak przejeżdżamy koło domów, z których się kopci, to nie wszędzie po tych domach, przynajmniej z zewnątrz widać, że to są domy biedne, bo jeżeli patrzę jak nieruchomości wygląda, czy na liczbę choćby samochodów stojących przed budynkiem na placu, to ewidentnie widać, że to nie jest kwestia biedy, tylko kwestia świadomości tego co robimy, jak szkodzimy sąsiadom i sobie, bo jak nie oddychamy „powietrzem” ze swojego komina to oddychamy smogiem z

cudzego. Myślę więc, że ten aspekt taki oprócz ekonomicznego wsparcia, ale dla tych, którzy ewidentnie nie mają na to pieniędzy żeby coś z problemem zrobić, no to jeszcze musimy zwiększyć wysiłki odnośnie świadomości. To tyle takiej refleksji na gorąco, a jak mówię, muszę się już przełączyć do obowiązków służbowych.

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – oczywiście, dziękuję Panie Mirosławie. Powtórzył Pan za Kolegą Rafałem Kandziorą – Pan Radny też zwrócił na tą świadomość uwagę w swojej wypowiedzi, czyli widzimy ten problem nie tylko ekonomiczny, ale społeczny, czy edukacyjny. Szanowni Państwo ! Jeszcze pozwolę sobie na jeden komentarz, a właściwie pytanie – może Pani Dyrektor, może Pan Piotr, pracowaliście na ankietach, przygotowawaliście je, a potem opracowywaliście – czy spotkaliście się z takim problemem kto ma być odpowiedzialnym za wymianę instalacji centralnego ogrzewania ? Czy właściciel, czy ma być odpowiedzialny ten, który jest właścicielem budynku, czy najemca ? Czy na taki aspekt ktoś zwrócił uwagę ? Często zamiata się sprawę pod dywan – *ja nie jestem właścicielem, ja tylko wynajmuję*. Czy powinno się to znaleźć w *uchwale antysmogowej*, może tu powinniśmy podsunąć jakieś rozwiązanie zespołowi, który będzie pracował nad uchwałą antysmogową ?
- **Pan Piotr Rybak, Departament Rozwoju Regionalnego** – ja myślę, że jest to bardzo ważna kwestia, nie tyle w domach prywatnych, co w zasobach komunalnych, gdzie są duże źródła ciepła do wymiany i ktoś musi pokryć te koszty. Natomiast powiem szczerze, że ja rozmawiałem z kilkoma przedstawicielami gmin i tak z tych rozmów wychodzi, że jednak powinni to być właściciele, ale powinno to być również uzależnione od umowy jaką właściciel ma zapisaną z najemcą. W tej umowie może być zaznaczone, że jeżeli jest to wynajem długoterminowy to za wymianę urządzeń będzie odpowiadał najemca, bądź będzie to jakoś rekompensowane przez właściciela, natomiast dochodzenie jednak potem do tego kto to faktycznie ma zrobić – powinien to być właściciel nieruchomości – będzie łatwiej taką osobę znaleźć i łatwiej egzekwować niż jednak od najemcy.
- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – dziękuję Panu bardzo ! Czy Państwo, członkowie komisji, zgodzicie się, że spisujemy te wszystkie elementy, o których mówimy, czyli kto ma być odpowiedzialny za wymianę instalacji, że brak narzędzia, które egzekwuje zapisy *uchwały antysmogowej* – być może zespół rozważy pewne możliwości wpisania tych elementów do uchwały. Ona będzie rygorystyczna, jeśli to wszystko się znajdzie – będzie. Czy my się na to zgodzimy ? Od nas zależy czym chcemy oddychać, jakiej jakości powietrzem. Oddaję głos Panu Rafałowi Kadziorze.

- **radny Rafał Kandziora** – dziękuję bardzo Pani Przewodnicząca ! Ja odnośnie jeszcze tej kwestii zapisu kto powinien odpowiadać, więc ja jednoznacznie twierdę – użytkownik – jak go znajdziemy, czyli ten, który użytkuje dane źródło emisji tego ciepła...
- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** –...czy lokal ogrzany tą instalacją...
- **radny Rafał Kandziora** –...i ten, który go używa, w tym sensie. Sposób szukania *po właścicielu* jak najbardziej, ale egzekwuje się od tej osoby, która go używa. Bardzo często to będzie bardzo różna sytuacja i podejrzewam – tu mocno upraszcam – że będzie wiele sytuacji takich trudnych żeby znaleźć tą osobę, która faktycznie dokonuje tego spalania, bo ta czynność tej osoby w tym momencie ... wydaje się, że to jest takie wskazanie, ale jak to prawnie rozwiązać to ja bym się nie podjął, bo zdaję sobie sprawę z tego jaki to jest złożony problem. To jest jedna rzecz. Ja bym z tą restrykcyjnością, Pani Przewodnicząca, bardziej się ograniczał, bo ja bym wskazywał raczej działania takie żeby znaleźć dane źródło niskiej emisji, rozpoznać problem i wtedy dopiero zastosować właściwe działania i wydaje mi się, że to jest jedyny klucz, bo można inwentaryzować, możemy sobie zapisywać co zostało zmienione, itd., ale takim bardzo miarodajnym czynnikiem, który mówi gdzie ta emisja jest, to moim zdaniem ten monitoring jest kluczowy, bo uchwycenie, rozpoznanie te źródła emisji byłoby działaniem najbardziej trafionym i najbardziej ekonomicznym, bo co z tego że my sobie zewidencjonujemy, zrobimy ankiety po raz kolejny ? Moim zdaniem trzeba szukać źródeł, w momencie kiedy ono się pojawia rozpoznawać sprawę i właściwie zastosować prawo tak żeby tą sprawę uregulować, bo to będą naprawdę różne sytuacje. Wiadomo, że to wszystko w zapisie prawnym nie da się ująć, a to działanie wydaje mi się najbardziej słuszne. Dziękuję bardzo !
- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – zaraz oddam Panu Grzegorzowi Wolnikowi głos, ale Pan Piotr chciałby odpowiedzieć na to zagadnienie, na to zagadnienie, które poruszyłam i na głos Pana Rafała Kandziory ?
- **Pan Piotr Rybak, Departament Rozwoju Regionalnego** – to znaczy może nie odpowiedzieć, ale chciałem pokazać na co została zwrócona uwaga, czemu właśnie w kierunku właściciela, a nie najemcy ? Chodzi głównie o taki najem krótkoterminowy. Ktoś wynajmuje na rok, na dwa mieszkanie, gdzie jest ogrzewanie zwykłym piecem kaflowym, bądź też jest kocioł węglowy i akurat w tym okresie *uchwała antysmogowa* nakazuje wymianę. Ktoś wymieni ten kocioł choć jest najemcą, umowa mu się kończy i tak de facto kocioł w prezencie otrzymuje właściciel budynku. I tu jest takie zagrożenie jak to

zapisać, dlatego chyba łatwiej jest od tej drugiej strony, że ponosi właściciel, a on sobie w umowie z najemcą zaznaczy jak tą sytuację uregulować do końca.

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – zgłosił się jeszcze Pan Przedpełski, więc jako członkowi komisji oddam, pozwoli Pan Panie Grzegorz, w pierwszej kolejności głos.
- **radny Zbigniew Przedpełski** – dziękuję bardzo ! Szanowna Pani Przewodnicząca ! Szanowni Państwo Radni ! Szanowni Państwo ! Ja chciałem poprzeć zdanie Pana Rybaka i w ogóle nie ma zdaje się innej możliwości jak to, że właściciel substancji musi się o nią troszczyć. To jest jasne, proste i logiczne i podam kolejny argument – jeżeli władze gminne posiadające zasoby mieszkaniowe zostaną zobowiązane do zadbania przynajmniej o ten zasób – odrębna kwestia rzeczywiście jest skutecznych środków sankcyjnych, które spowodują to zadbanie – ale przynajmniej można mieć nadzieję, że wtedy władze gminne wykażą trochę większe zainteresowanie, bo tu padały te kolejne, już nie chcę wracać, ale dziękuję bardzo Pani Dyrektor za sformułowanie tej ankiety, bo tutaj takie pytania: *szacunkowa ilość instalacji do spalania paliw stałych, ile lokali na terenie gminy jest podłączonych do sieci ciepłowniczej* – odpowiedzi udzielili niektórzy. No to, proszę Państwa, bank danych lokalnych, GUS, a mimo tego z tego wynika, że w znacznej części gmin nie wiedzą. Mało tego ! Dziękuję Panu Radnemu Kandziorze za zwrócenie uwagi – około 1/3 ilości jest w ogóle ponad to, nawet na ankietę nie odpowiedzieli, więc w tym aspekcie popieram zdanie Pana Rybaka, że jest ewidentnym, że powinien odpowiadać właściciel substancji, nie wiem, z pewnymi wyjątkami ? Może tutaj rzeczywiście zadać pewne zadania prawnikom ? Nie wiem czy mamy takie prawo, ale w świetle uchwały, którą dostaliśmy, władz jednej z gmin, wzywającej do zaostrenia, nie wiem czy istniałaby możliwość zaostrenia *uchwały antysmogowej* na obszarze tej gminy, bo tu jak najbardziej byłbym za przychyleniem się do wniosku tego samorządu ... Czerwionka-Leszczyny... i naprawdę zależałoby mi na uzyskaniu stosownej opinii prawnej, bo ja ideę zaostrenia na obszarze tej gminy popieram z całego serca, natomiast z drugiej strony przychyliam się do zdania Pana Marszałka, bo jako odpowiedzialni radni nie możemy też powiedzieć: *skąd wziąć środki, to nas to nie obchodzi*, no bo jest na pewno jakaś rzesza właścicieli, tym bardziej użytkowników lokali, których po prostu na spełnienie tych wymogów, przepraszam za kolokwializm, nie będzie stać. Aczkolwiek z drugiej strony chciałem bardzo podziękować za wypowiedź Panu Radnemu Mazurowi, bo świetnie zilustrował też to co miałem na myśli, że dosłownie widziałem, Pani Przewodnicząca, zdarzyło mi się na obszarze jednej z gmin widzieć bardzo ładną posiadłość, na podjeździe przed garażami dwa *jaguary* zaparkowane, bynajmniej nie mówię o zwierzętach i czarny dym z komina, czy z kominków, sami nie wiem jak to określić. Dziękuję !

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – bardzo dziękuję Panie Radny za tą wypowiedź, tym bardziej, że wszyscy jednym głosem w tym momencie mówimy, co mnie ogromnie satysfakcjonuje ... więc Panie Grzegorzu czy do tej części, którą omawiamy chciałby Pan się włączyć, czy w punkcie oświadczenia ? ...
- **radny Grzegorz Wolnik** – w tym drugim punkcie...
- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – Panie Radny ! Jeszcze na jedną kwestię zwrócił mi Pan uwagę, że rzeczywiście jak będziemy przygotowywać pewne punkty, pewne wskazówki, o które prosił dzisiaj Pan Marszałek, żeby współpraca była pomiędzy zespołem, który pracuje teraz nad *uchwałą antysmogową*, a właściwie zacznie pracować, bo jeszcze jej nie rozpoczął, to z dzisiejszego protokołu będę starała się wybrać wszystkie Państwa głosy, wszystkie zapisy zostaną zebrane w punkty i jeśli będziecie Państwo za, to takie zapisy zostaną przekazane Zarządowi, także pracującej powołanej komisji. Każda z tych wypowiedzi jest bardzo cenna. Pozwólcie Państwo, że przejdę do przedostatniego, 4 punktu posiedzenia...

4. Oświadczenia, wolne wnioski:

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – w tym momencie pozwolę sobie oddać głos Panu Radnemu Andrzejowi Molinowi, który wysłał na moje ręce, a także do pozostałych członków komisji, pewną propozycję. Niech Pan przedstawi pomysł, a pozostałe osoby będą mogły wypowiedzieć się na ten temat.
- **radny Andrzej Molin** – bardzo dziękuję Pani Przewodnicząca ! Takie też były moje intencje, dlatego wysłałem wcześniej tą propozycję, abyście Państwo mogli przemyśleć moje propozycje, zgłosić uwagi, przeanalizować. Wyniki tej ankiety właśnie zainspirowały mnie też do sformułowania takiego wniosku, a upewniła mnie dzisiejsza dyskusja, że naprawdę warto, że ciągle nie jest dobrze z tą świadomością i z motywacją do działań w kierunku poprawy jakości powietrza. Bardzo by mi zależało na tym, aby tych czujników pomiaru jakości powietrza było jak najwięcej, ale również żeby dane dotyczące tych wyników były rzetelne, odzwierciedlały rzeczywistość i docierały do jak najszerzej liczby mieszkańców. Ten warunek byłby na pewno spełniony gdyby te wszystkie czujniki, pomiary trafiały do tego ogólnego państwowego systemu, który prowadzi Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, więc bardzo dobrze by było żeby takie czujniki, które docelowo właśnie chciałbym aby znajdowały się w każdej gminie, były analizowane odbierane przez Inspektorat. Natomiast

czy my mamy takie przełożenie na to by rzeczywiście osiągnąć ten efekt i zmobilizować, czy też doprowadzić do tego, że w tym systemie one właśnie powstaną ? To będzie pewnie znacznie trudniejsze od takich działań, które w sposób wyraźny i dzisiaj tutaj też słyszeliśmy w czasie wypowiedzi Pana Marszałka, który jest bardzo zdeterminowany do tych działań i też czy nie prościej byłoby gdyby stworzyć taki system finansowany np. ze źródeł naszych, wojewódzkich, umożliwiający gminie dofinansowanie czy nawet sfinansowanie takich właśnie czujników ? Nie byłby to jednak efekt taki, który dawałby taki wspólny system jak organizowany przez Inspektorat Ochrony Środowiska – mówię to na podstawie chociażby Ustronia, gdzie jest taki czujnik, gdzie jest stacja pomiarowa, ale ona znajduje się dosyć wysoko w Ustroniu – to wynika zresztą z innych przepisów dotyczących bazy sanatoryjnej, a tam na tej wysokości to jakość powietrza jest już zdecydowanie lepsza i takie dane idą też do statystyk. Dane, niestety, zakłamane ponieważ większość mieszkańców Ustronia przebywa w strefie o wiele bardziej skażonej, o wiele bardziej zanieczyszczonej, a tam tego wskaźnika nie ma. Oprócz takich wskaźników, jak widać tutaj po naszej dyskusji i tych uwarunkowaniach takiego braku pełnej gotowości i mobilizacji wszystkich samorządów, byłoby przekazywanie tych informacji o zanieczyszczeniu jak najszerzej liczbie mieszkańców, czyli świetnie gdyby udało się połączyć te czujniki, stacje pomiarowe z wyświetlaczem w miejscach najbardziej uczęszczanych przez mieszkańców czy przybywających do danej miejscowości, czyli gdzieś w okolicach rynku, w okolicach np. siedziby urzędu gminy, bo to wtedy na bieżąco dawałoby również możliwości mieszkańcom bezpośredniego reagowania, czy pozostać w domu, czy wyjść na place zabaw, czy w danym dniu czy ta jakość powietrza umożliwia korzystanie z aktywności. Tak, że prosiłbym Państwa o to żebyście przeanalizowali, może jeszcze po uwagach, taki wniosek, że bądź ze środków Województwa, czy może państwowych, może to rozszerzyć może we współpracy z Inspektoratem Ochrony Środowiska, a może tylko we współpracy z samorządami doprowadzić do sytuacji, że w każdej gminie przynajmniej jeden taki czujnik, taka stacja pomiarowa jakości powietrza by się znajdowała z wyświetlaczem o bieżących wskaźnikach, o bieżącym stanie jakości powietrza. Dziękuję !

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – bardzo dziękuję Panie Radny za ten głos. Ja przyznam szczerze, że po przeczytaniu maila od Pana też taka refleksja mi się nasunęła i nawet jeżeli się pozostali członkowie komisji zgodzicie z tym wnioskiem Pana Radnego Andrzeja Molina to proponowałabym już złożyć, ale szukając źródła finansowania, bo to zawsze chodzi o te pieniądze. Muszą się znaleźć środki. To jest tak jak badania, które ja prowadzę, mogłabym mieć bardzo dobry pomysł, ale jak mi ich nikt nie sfinansuje to zostanę w laboratorium bez odczynników i nic więcej nie zrobię. Być może taka podpowiedź dla członków komisji. Zobaczcie Państwo, wskażę

wam jeden z programów – oczyszczacze powietrza dla przedszkoli. Ten program był finansowany ze środków, jeżeli dobrze kojarzę, Urzędu Marszałkowskiego. Najpierw był pilotaż, czyli było pierwsze rozdanie i które przedszkola się zgłosiły, otrzymały te oczyszczacze, a potem był drugi nabór wniosków. Czy ewentualnie moglibyśmy tak wskazać źródło finansowania, że być może Zarząd rozważyłby nasz wniosek poprzez pewien program pilotażowy ? Koszt czujników to jest około 5 tys. jeden. Tablice, które wyświetlają, znajdują się np. na przystankach, czy przy galeriach, czy też miejsca, które są bardzo użytkowane, kościoły, galerie jak wspomniałam, czy też urzędy miast, takie miejsca, w których mieszkańcy często przebywają. Co Państwo myślicie czy możemy teraz podnieść rękę i powiedzieć: tak, jest to dobry pomysł, złożmy taki wniosek ? Nie stawiamy oczywiście nikogo przed ścianą, nie sprawiamy, że nagle ma znaleźć Pan Marszałek środki na nasz pomysł, raczej chodzi o rozważanie pomysłu, który mógłby ewentualnie być wdrożony już w tym roku kalendarzowym. Pan Rafał Kandziora i później w kolejności Pan Zbigniew Przedpełski...

- **radny Rafał Kandziora** – Pani Przewodnicząca ! Szanowni Radni ! Jak najbardziej informacja o tym jaki jest stan powietrza w danym momencie jest bardzo ważna i istotna. Jestem oczywiście za czujnikami, natomiast monitorowanie tego, to nie do końca jestem przekonany, że powinna być to tablica. Uważam, że urządzenia mobilne są lepszym narzędziem i np. wysłanie *sms*-a z informacją, albo żeby to była aplikacja. Te aplikacje są dostępne, choć trudno powiedzieć na ile są wiarygodne – żeby iść i zobaczyć, to trzeba wyjść i zobaczyć. Mało tego ! Trzeba to utrzymywać, więc jest to pewien koszt utrzymania. Owszem tak, informacje zbieramy, ale uważam, że w dzisiejszych czasach urządzenie mobilne, które informuje nas o stanie powietrza w najbardziej właściwy sposób, to już informatycy powinni się wypowiedzieć, ponieważ tych systemów informatycznych jest tyle, nie czuję się tutaj fachowcem. Być może Pan Andrzej Molin ma większą wiedzę w tym zakresie. Takie stacjonarne urządzenie, to po pierwsze trzeba się tam znaleźć, po drugie trzeba na to popatrzeć, po trzecie trzeba jakby zwrócić na to uwagę. Inwestowanie w coś takiego w wybranych miejscach, bardzo uczęszczanych, owszem tak. W aglomeracjach może to mieć jakieś przełożenie, ale wydaje mi się, że informacja, która trafia na środek mobilny bezpośrednio trafia do naszej wiedzy ... nie sposób nie odebrać informacji, którą w zwyczajowy sposób odbieramy, ona na pewno dotrze. To w ramach takiej uwagi odnośnie samego pomysłu, realizacji tego pomysłu. Dziękuję bardzo !
- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** –...więc może tą decyzję pozostawimy już samorządom, gminom, oni zadecydują jaki będzie środek dystrybucji i edukacji, tej informacji, która dotrze do nas. Pan Radny Zbigniew Przedpełski, oddaję Panu głos !

- **radny Zbigniew Przedpelski** – bardzo dziękuję Pani Przewodnicząca ! Szanowna Pani Przewodnicząca ! Szanowni Państwo Radni ! Szanowni Państwo ! Oczywiście nic tylko przyklasnąć pomysłowi Pana Radnego Andrzeja Molina, bo wszyscy chcielibyśmy znać stan środowiska, w którym żyjemy. I bardzo też dziękuję Pani Przewodniczącej za wypowiedź, bo proponuję zaakcentować jednakowoż jedno, że jesteśmy przedstawicielami Województwa Śląskiego jako samorządu. Te stacje pomiarowe, bo nie czujniki z całym szacunkiem Panie Radny, ale stacje pomiarowe bywają też różne, mierzą różne parametry. Pytanie czy benzo(α)piren ma być też mierzony, gdzie, itd. Nawiasem mówiąc, Pani Przewodnicząca, też pojawił się taki wątek, tam o Krakowie, Szanowni Państwo – przepraszam, odbiegnę od tematu, ale spalać paliwo gazowe, ja mogę je spalać tak, jako energetyk, że będą emitowane poważne zanieczyszczenia, np. CO, z tym też nie ma problemu i trzeba to akceptować i nie jest to tak, a propos naszej poprzedniej dyskusji, że tylko zmiana samych źródeł, bo ta jest potrzebna, ale i eksploatacja i świadomość społeczna i automatyka, to jest bardzo szeroki temat. Wracając do tematu pomiarów, Panie Radny Molin, każdy z nas chciałby tu na pewno, ale pragnę zwrócić uwagę tylko na jedno, że temat eksploatacji stacji pomiarowych, tych oficjalnych żeby to była jasna sprawa, każdy samorząd, czy gminny, czy powiatowy, czy wojewódzki ma prawo ustawić sobie stacje pomiarowe, które będą służyły informowaniu mieszkańców, natomiast ustawowo zobowiązana do tego jest Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska. Ja chciałem zauważyć, że to jest generalnie mierzone, natomiast jak słusznie zauważył Pan Radny Molin, te stacje pomiarowe są zlokalizowane różnie. Nie chciałbym w tej chwili, bo możemy oceniać czy bardziej lub mniej sensownie, natomiast eksploatowane one są i informacja o zanieczyszczeniach to też niekoniecznie musi być tablica. Ja rozumiem, że przechodząc w Katowicach ulicą Jagiellońską to mamy właśnie taki przykład, ale chciałem zauważyć, że są wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska, gdzie informacje o stanie powietrza można uzyskać, zarówno proszę Państwa w czasie rzeczywistym w internecie, jak również ja spotkałem się z inspektoratem, gdzie można pozyskać bardzo dokładne, bardzo precyzyjne dane historyczne, co jest jeszcze ciekawsze, przynajmniej dla niektórych, zestawem danych. Oczywiście popierać to należy, ale jak słusznie zauważyła Pani Przewodnicząca pozostaje pytanie jedno, bo dopóki rozwiązanie jest ustawowe i inspekcja państwowa jest zobowiązana do czegoś, to OK. Jeżeli jakiś samorząd zechce ufundować sobie taką stację, to jak najbardziej popieram, ale musimy pamiętać, że jako Samorząd Województwa Śląskiego mamy zerowe kompetencje do przymuszenia kogokolwiek, a jeżeli chcielibyśmy gdzieś na naszym terenie w naszym obszarze właściwości takie coś ufundować, no to właśnie Pani Przewodnicząca powstaje pytanie o źródło finansowania i podstawy prawne tego finansowania. Tyle uwag.

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – dziękuję bardzo Panie Radny ! Szanowni Państwo ! Zanim oddam głos Radnemu Grzegorzowi Wolnikowi, pozwólcie Państwo, że jeśli nie macie pytań do Pani Dyrektor Barbary Szafir i do Pana Piotra Rybaka, zwolnijmy ich z dalszego uczestnictwa, aby mogli udać się do swoich obowiązków. Pani Dyrektor i Panu Piotrowi bardzo serdecznie dziękuję !

- **Pani Barbara Szafir, Zastępca Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego** – dziękuję również i oczywiście poczekamy na to stanowisko Państwa komisji, które będzie ważne w pracy zespołu...

- **Pan Piotr Rybak, Referat Regionalnej Strategii Innowacji Departamentu Rozwoju Regionalnego** –...ja jeszcze tylko taką uwagę, ponieważ mówimy tutaj o sposobie informowania mieszkańców o zanieczyszczeniach, ale myślę, że też warto byłoby się zastanowić nad wykorzystaniem istniejącej infrastruktury. Ona może nie jest wszędzie, ale np. w Katowicach jest ta infrastruktura przy przystankach autobusowych, można by to na przykład połączyć z akcją, gdzie podczas dużego zanieczyszczenia powietrza są np. darmowe przejazdy tymi autobusami. Można by spróbować połączyć parę elementów ze sobą i to też wtedy ułatwiłoby mieszkańcom życie.

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – dokładnie ! Miasto Rybnik jest takim przykładem, gdzie jest najwięcej punktów pomiarowych. Tam jest ponad 20 punktów rozłożonych, które są podłączone do tej sieci *Airly*, której aplikację każdy może ściągnąć na komórkę. Jest to aplikacja, która obsługuje całą Europę, cały świat, tylko Chiny nie są tam do niej podłączone – nie wiem dlaczego, nie chciałabym komentować dlaczego Chiny nie chciały się przyłączyć. Jest oczywiście kilka możliwości, ale nie wskazujemy wykonawcy, nie wskazujemy nazwy, bo to nie jest nasza rola. To jest otwarty rynek, więc ten, który zaproponuje najlepszy produkt w dogodnej cenie o najwyższej jakości, zostanie wybrany żeby realizować. Bardzo dziękujemy Panie Piotrze za ten głos i zgłasza się jeszcze Pan Radny Przedpełski...

- **radny Zbigniew Przedpełski** – dziękuję bardzo Pani Przewodnicząca ! Ja chciałem tylko, ponieważ położyła Pani nacisk na to, że nie wiemy dlaczego Chiny nie chciały się przyłączyć. My możemy się domyślać dlaczego się nie chcieli przyłączyć, zważywszy właśnie na chęć Chin do uczestniczenia w programach zmniejszania emisji dwutlenku węgla i ogólną dbałość władz chińskich o ochronę środowiska. Ja oczywiście zgadzam się, tego nie wiemy, ale możemy się domyślać. Dziękuję !

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – Szanowni Państwo ! Dostaliśmy dzisiaj od Pana Grzegorza Wolnika informację związaną z braniem

pod uwagę tego, by te domostwa, które za moment będą przyłączone do instalacji gazowej, żeby nie były zmuszone do wymiany instalacji ze względu na to, że już ten kalendarz tykający na nie przyszedł. Słuchamy Pana, Panie Radny !

- **radny Grzegorz Wolnik**¹ – Szanowni Państwo ! Ja bardzo dziękuję, bo to niezmiernie dla mnie ważne pytanie i fantastyczna dyskusja, tak, że cieszę się, że jako nie-członek tej komisji mogłem wziąć w niej udział, bo to zawsze warto porozmawiać. Po pierwsze nie wiedziałem [dźwięk niezrozumiały] jeszcze wiele kotłów do wymiany, a w tej chwili jestem bombardowany przez mieszkańców Rybnika, Czerwionki właśnie w temacie przyłączenia do sieci gazowej, bo zakład gazowniczy w ostatnim czasie bardzo przyspieszył jeśli chodzi o opracowanie dokumentacji i harmonogram przyłączania. Piszą mieszkańcy, którzy będą przyłączeni w 2022 albo w 2023 czy może w takim razie udałoby się może jakoś przedłużyć, by nie musieli kupować kotła węglowego piątej klasy, bo jeśli ktoś kupi, to potem przez 10 lat będzie go użytkował i ten efekt będzie odwrotny do zamierzonego. Chodzi jeszcze o jedną rzecz, że część ludzi zadeklarowała już spółce gazowej chęć przyłączenia, a jeśli kupią teraz kotły węglowe, to zrezygnują z przyłącza i żeby *nie wylać dziecka z kąpielą*, to bardzo bym prosił żebyście Państwo przychylili się do tego, że na tych terenach, gdzie mają być wydane warunki przyłączenia – takie tereny są, można sprawdzić, zakład gazowniczy ma projekty, ma uzgodnienia – żeby na tych terenach, oczywiście w tym momencie odpowiednio to w sposób prawniczy formułując, móc dokonać pewnej prolongaty i pewnego okresu przejściowego, bo tak jak mówię, boję się że osiągniemy efekt odwrotny do zamierzonego.

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – dziękuję Panu ! Jeszcze wobec tego szybciotko przypomnę prezentację Pani Dyrektor. Ten głos, który Pan teraz podniósł był uwzględniony w ankiecie w tych uwagach – gminy odpowiadały żeby uwzględnić ten aspekt, więc prosiłabym w imieniu swoim aby Pan sprecyzował dokładnie ten wniosek, aby można go było na odpowiednie adresy przekazać. Czas umyka niemiłosiernie, prawie dwie godziny naszej dyskusji. Pozwolę sobie, bo jest jeszcze kworum, pięciu członków komisji razem ze mną, mamy do zatwierdzenia dwa protokoły z posiedzeń komisji, z V i z VII posiedzenia. Czy zgadzacie się Państwo abyśmy zatwierdzili te dwa protokoły w składzie w jakim jesteśmy ? ... Wobec tego zatwierdzamy...

Głosowanie nad przyjęciem protokołu z V posiedzenia doraźnej Komisji ds. Klimatu z 9 października 2020 roku:

---

¹ zapis wypowiedzi bardzo złej jakości, część wypowiedzi niezrozumiała [M.J.]

za	5
przeciw	0
wstrzym.	0

Głosowanie nad przyjęciem protokołu z VII posiedzenia doraźnej Komisji ds. Klimatu z 24 listopada 2020 roku:

za	5
przeciw	0
wstrzym.	0

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – protokoły zostały zatwierdzone. Bardzo Państwu dziękuję, za czas, za cierpliwość, za wszystkie głosy merytoryczne. Na koniec jeszcze oddaję głos Panu Radnemu Andrzejowi Molinowi.

- **radny Andrzej Molin** – ja chciałem jeszcze po tych kilku wypowiedziach podsumować, że moją intencją było zgłoszenie wniosku byśmy poddali służbom Pana Marszałka, aby przeanalizowali jak jest, oczywiście w oparciu o możliwości finansowe, czy to mają być stacje pomiarowe, tak jak mówił Pan Radny Przedpełski, bo one też są różnego rodzaju i mogą szersze lub węższe prowadzić swoje badania, czy to mają być tylko czujniki. Niemniej jednak chodzi o intencję, o rozszerzenie informacji na ten temat i upowszechnienie. W jakich formach, to też oczywiście do decyzji, bo tak jak Pan Radny Kandziora mówił ten pomysł rozsyłania np. *sms*-ów jest rewelacyjny. Dziękuję bardzo !

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – Szanowni Państwo ! Czy ktoś jeszcze z Państwa Radnych ? ... Nie !

5. Zakończenie posiedzenia:

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – wobec tego kończymy posiedzenie komisji. Jeszcze raz Państwu dziękuję życząc dużo, dużo zdrowia !
[godz. 14⁴⁵]

*/-/ Iwona Jelonek
Przewodnicząca doraźnej Komisji
ds. Klimatu*

*sporządził:
/-/ Mariusz Jaworski*